

דף כז.

עין משפט א. חר"מ סימן לד פעיף ח

ה. יא. עד זומם נפסל מן התורה לעדות, ואע"פ ל ששילם, ואפי' הוזם רק אחרי כמה ימים על אותה עדות, נפסל מ למפרע מעת שהעיד בבי"ד.

עין משפט ב.ג. חר"מ סימן לד פעיף ב

ב. רשע שפסול לעדות מן התורה, היינו אדם שעבר עבירה שחייבים עליה מלקות, וכ"ש אם חייבים עליה מיתת בי"ד, ואין הבדל בין עבר לתיאבון ס או להכעיס. ואם עבר עבירה ע שאין בה מלקות פסול מדרבנן.

עין משפט ד.ה. חר"מ סימן לד פעיף ה

ה. ו. העובר על שבועה, אחד שבועת שוא, ואחד שבועת שקר של ממון, או שבועת ביטוי, פ ואפי' שבועה דלהבא שלא יצא השבועה מפיו

ל. וק"ו אם העיד לגרום לחבירו מלקות או מיתה שאין להם תשלומים. סמ"ע ס"ק י"ט.

מ. כאביי בדף כ"ז בסנהדרין, והיא אחת מהלכות יע"ל קג"ם שהרי בשעה שהעיד נעשה רשע, סמ"ע ס"ק כ'.

נ. הרמב"ם בפ' י' מהלכות עדות. וביאר שם שהתורה קראה למחוייב מלקות רשע, שנאמר והיה אם בין הכות הרשע, סמ"ע. וכריתות בכלל מלקות, שנאמר אשר הוא רשע למות.

ס. כאביי דלא בעינן רשע דחמס, בסנהדרין כ"ז ע"א. וזו אחת מההלכות שקימ"ל כאביי ביצ"ל קג"ם.

ע. בועלי ארוסה בלי כתובה, אם היא לא נדה פסולים מדרבנן. וכן הבא על כותית, כ"כ בסמ"ע ס"ק ד' וסיים שמהב"י משמע שהבא על כותית פסולו מן התורה, ובנתיבות בס"ק ב' כתב דתלוי אם בעל כותית בפרהסיה, שאז יש דין של קנאין פוגעין בו, כמו שכתב הרמב"ם שזה רק בפרהסיה, ועבר על לאו דחילול ה', או אם לקחה דרך אישות שעבר על לאו דלא תתחתן במ אז נפסל מן התורה.

פ. משנה שבועות מ"ה ע"א, וכן כתבו התוס' אפי' שבועה דלהבא, וכ"פ הרא"ש וכן נראה מדברי הרמב"ם בפ"ב מהלכות עדות, וכ"פ רב האי גאון והריב"ש בסי' תמ"ה שנראים

לשקר אלא אח"כ עבר עליה שכפאו יצרו, פסול לעדות מדבריהם. וכן
 * העובר על חרם הקהל.

ה ז. י"א שאינו נפסל בשבועת ביטוי אלא בשבועה דלשעבר שבשעה
 שיצאה שבועה מפיו יצאה לשקר, אבל בשבועה דלהבא כגון שלא
 אוכל ואכל אינו נפסל.

* ח. מי שבאו עליו עדים שעבר על שבועתו, אינו נאמן לומר ר' שוגג או
 אנוס הייתי להכשיר עצמו.

עין משפט ו. חר"מ סימן לד פעיף ח
 עיין לעיל עין משפט א

דבריהם. אבל בסוף הכריע דשבועה דלהבא אינו נפסל אלא בעבר בקום ועשה, שנשבע
 שלא לאכול ואכל דעביד מעשה, ועיין הש"ך בס"ק ה' דהלכה כמותו.

צ. אבל המועל, או המסרב להכנס לתקנות הקהל, אינו נפסל. כ"כ בד"מ בשם המהרי"ק.

ק. רש"י, רבאי"ה, ריב"א ור"ח. דבשעה שנשבע דעתו היה לקיים שבועתו, ואח"כ יצרו
 ולבו אונסו לעבור, ומפני זה לא יעיד שקר.

ר. וכתב הש"ך שזה חוזר לסברא הראשונה בשו"ע דגם בשבועה דלהבא נפסל. והרשב"א
 שהוא מקור לדין זה סיים בטעמו דאם כן אין לך חשוד אפי' בשבועת העדות, דיכול
 לטעון שכחתי. סמ"ע ס"ק י"ג. והש"ך בס"ק ח' הביא שהר"ן חולק על הרשב"א. ומצי
 לומר שוגג הייתי, וכתב הש"ך דאומר אנוס הייתי בשעת מעשה, נאמן, ובשכחתי אם יש
 מקום קרוב לתלות תולין למהרש"ל. ובאומר שוגג, זה חמור ולכו"ע י"ל דלא נאמן. ואם
 נשבע שלא מחל לו על פתיחת חלון אפי' הביא עדים שסייע לו בפתיחתו אינו נפסל דיתכן
 סייע בלא שמחל. כ"כ הסמ"ע. ואם נשבע לפרוע לזמן מסויים ולא פרעו, כתב הש"ך דנאמן
 לומר דלא היה לו זוזי.

דף כז:

עין משפט ג.

ח"מ סימן לר פעיף יט

יט לב. גוי ועבד ש פסולים לעדות, ת ואפי' גוי המוחזק בכשרות.

עין משפט ד.

ח"מ סימן לג פעיף ב

ב. האחים בין מן האב בין מן האם פסולים להעיד זל"ז, א והרי הם ראשון בראשון, ובניהם זה עם זה שני בשני, ובני בניהם זה עם זה שלישי בשלישי.

ב ג. לעולם שלישי בראשון ב כשר וכ"ש שלישי בשני, אבל שני בשני ואצ"ל שני בראשון פסולים, לכן האב עם בנו פסולים שזה ראשון בראשון, והאב עם בן בן בנו שהוא רביעי ממנו כשר, כי הוא שלישי בראשון. וכנ"ל בנשים ג וי"א דשלישי בראשון פסול, ומ"מ ד אין אומרים בעל כאשתו לענין זה מפני שהוא מופלג.

ש. משנה קמא דף י"ד ע"ב.

ת. וכתב הסמ"ע בס"ק מ"ח. דאפי' עכו"ם המוחזקים שאינם משקרים פסולים, דמ"מ הם אינן בכלל אחיו ולא עדיף מעבד, עכ"ל.

א. דלית הלכתא כמר בר רב אשי בבתרא קנ"ח ע"א, ונלמד מקרא דלא יומתו אבות על בנים, דהיינו בעדות בנים וכו', גמ'.

ב. כרבא וכסתם משנה דסנהדרין, וכך פסק הרי"ף והרמב"ם בפ' י"ג מהלכות עדות. ולפ"ז אבי אשתו או אבי אמה אליו, הוי שלישי בראשון וכשרים, ולר"ת פסולים. ועיין סמ"ע ס"ק ה' וס"ק ט"ו ועיין בט"ז שתמה עליו.

ג. פי' תוס' בשם ר"ת בבתרא. וכתב הרמ"א דכן ראוי להורות ופסול. ולדעה זו פלוגתא היא אם מן התורה או מדרבנן ורק אסמכתא. תוס' בשם ה"ג דלא ילפינן בסנהדרין אלא בנים לבנים ואינו פסול אלא מדרבנן, ונפ"מ אם קיבלה בפניהם קידושין ואח"כ קיבלה מאחר צריכה גט משניהם, כ"כ הסמ"ע, ולעדי קידושין ודאי שאין לקחת שלישי בראשון, ויש מחמירים ונזהרין אפי' ביותר.

ד. תוס' שם בשם ר"ת שפוסק כרב, ושכן משמע מירושלמי כר' יוחנן. וכך פסק השו"ע בסעיף ב'. וכתב הסמ"ע בס"ק ט' דדוקא בקורבא שאין בה איתפליג דרא אמרינן בעל כאשתו, אבל כשיתפלג דרא אפי' חד בעל כאשתו לא אמרינן. מ"מ אם דנים על ממון שיש

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

* ד. קרובי האם י"א דאינם פסולים ה' אלא מדרכנן.

עין משפט ה. חו"מ סימן לג פעיף יב

יב יד. כל מי שאין אדם מעיד לו בגלל שהוא בעל קרובתו, י' אם מתה או נתגרשה קרובתו ממנו אפי' השאירה לו בנים, הרי זה מעיד לו.

עין משפט ו. חו"מ סימן לג פעיף א

א. כל הפסולים לדון ז' פסולים להעיד, ה' חוץ מאוהב ושונא שכשרים להעיד אע"פ שפסולים לדון.

לבעלה הנאה ממנו, פסול להעיד באותה עדות, דמה שקנתה אשה קנה בעלה. כ"כ רמ"א בשם המרדכי.

ה. הרמב"ם בפ' י"ג הלכות עדות. והגמ' ששאלה קרובי האם מנלן אסמכתא בעלמא, וכמ"ש בקידושין כ"ד ע"ב. ועיין בריב"ש סי' י"ד וש"ך בס"ק א'. שחלק על דברי הרמ"א, וכתב שמעולם לא עלה על דעת הרמב"ם לומר דקרובי האם לא יהיו פסולין לענין קידושין מן התורה, ואם קידש בפניהם אינה צריכה גט. אלא כוונת הרמב"ם דכל דבר שאינו מפורש בתורה רק שנלמד מי"ג מידות קורא הרמב"ם מדבריהם. ומ"מ דינו דין תורה ממש.

ו. מיהו אם כבר נפסק הדין כשהיה קרוב, לא יכול לחזור ולתובעו אח"כ בעדות זה שנתרחק דהואיל ונפסק הדין נפסק. כ"כ בב"י ואפי' היה עד זה רחוק בשעת ראיית העדות, ובא לבי"ד ופסלו אותו בגלל קירבה, וכעת נתרחק וא"כ תחילתו וסופו בכשרות, ג"כ אין מחזירים הדין דקם דינא. כ"כ בקצות ס"ק ב'. והש"ך כתב מכיון שעביד איניש לאחזוקי בדיבוריה ע"פ עדותו הקודמת שפסלו אותה בגלל הקירבה, ומעיקרא העידו בתורת עדות כי לא ידעו שהם קרובים, ולפ"ז אפי' לא נפסק הדין פסול, כי עביד לאחזוקי דיבוריה. נתיבות ס"ק י"א.

ז. משנה נדה מ"ט ע"ב.

ח. משנה סנהדרין כ"ז ע"ב, והטעם דבעדות מעידים על המעשה שראו ולא חושדים שבשביל אהבה או שנאה ישנו ממה שראו ולכן כשרים לעדות, משא"כ לדון שתלוי בסברא והמחשבה משתנית מפני האהבה או השנאה. כ"כ בסמ"ע ס"ק א'.